

Thằng Bé Phá Đám

Truyện ngắn của Nguyễn Ngọc Hoa

Chiếc xe *Giép* (Jeep) nhà binh chạy từ từ vào trong sân và ngừng lại. Trong bộ quân phục ka-ki màu vàng với lon thiếu úy một vạch vàng trên cầu vai, chú Lam oai vệ bước xuống xe. Anh Quang mừng rú chạy ra đón, nắm tay chú đưa vào nhà. Chú tươi cười xoa đầu tôi và thằng Sáng. Đây là lần thứ hai tôi gặp chú, lần đầu chú về thăm nhà ngoài làng khi mới tốt nghiệp trường Võ bị Liên quân Đà Lạt. Mẹ cười tươi nhưng làm bộ trách,

“Đi mô mà biệt tăm biệt tích, tưởng chú *từ* chị với nhà *ni* rồi *chớ!*”

“Từ Sông Cầu em đổi ra Quảng Trị nửa năm rồi mà không biết chị và các cháu đã vô trong *ni*. Tuần trước em liên lạc với anh,” chú phân trần.

“Gặp lại chú là chị mừng rồi, có bắt lỗi bắt phải *chi mô* mà chú lo,” lâu nay mới thấy mẹ vui.

“Em đi phép một tuần, về thăm anh chị và các cháu là người thân duy nhất.”

“Chú tìm được cô *mô* vừa ý vừa tứ chưa? *Tra trố* (già đầu) rồi, *trẻ mô* *chi* nữa mà lông bông hoài!”

“Ai thèm lấy em, chị ơi!”

“Để đó chị tính cho. *Vú* mất rồi, *bọ* ở ngoài làng không biết khi *mô* gặp lại, *chừ* anh là *quyền huỳnh thế phụ*, không lo vợ con cho chú thì ai lo?” như thể mẹ đã có kế hoạch sẵn.

Sang ngày thứ hai chú mới có thì giờ dành cho anh em tôi. Bao nhiêu thắc mắc từ trước đến nay, tôi và anh Quang tranh nhau đem ra hỏi chú. Anh tìm hiểu tổ chức quân đội; nhiệm vụ và hoạt động của các binh chủng hải, lục, và không quân; và các cấp bậc trong quân đội, từ binh nhất, hạ sĩ, hạ sĩ nhất, v.v. đến thiếu tướng, trung tướng, và đại tướng; *thằng Bé* chen vào,

“Đại úy lục quân so với đại úy hải quân hay không quân, ai *to* (lớn) hơn?”

“Cùng cấp bậc không ai *to* hơn ai, mỗi người một nhiệm vụ.”

“Rứa thì ai ‘mạnh’ hơn, nhiều quyền hơn?” tôi chưa thỏa mãn.

“Cái *nớ* thì *tau* chịu! Tùy theo công việc của từng người...” chú cười to.

“*Rứa* thì trong quân đội, công việc *chi* quan trọng nhất làm cho người *nớ* thành ‘mạnh’ nhất?”

“Mai mốt học lên cho giỏi *mi* sẽ biết!” chú cố chấm dứt đề tài thảo luận.

“Phải học tới *mô* con mới biết chuyện *ni*?” tôi hỏi gặng.

“Con trâu lì, nói *ba láp ba xàm!*” anh Quang cú mạnh lên đầu tôi.

Chú xin phép mẹ chở tôi và anh Quang đi chơi, lần đầu tiên chúng tôi được ngồi xe *Giép*. Biết chú ngày trước học trường Khải Định, rành rẽ đường đi nước bước đất cổ đô, anh Quang đề nghị,

“Mình ra ngồi quán Lạc Sơn bạn con nói là chỗ thanh lịch nhất Huế nghe chú.”

“Ngồi quán làm *chi*?” tôi vội vàng lên tiếng.

“Mi còn nhỏ không biết, người lớn ra ngồi đó uống cà phê – kêu là *đi nghể*,” anh tôi cười chum chim. “*Đi nghể*” tiếng Huế là đi ngắm phụ nữ, giống như “đi rửa mắt.”

“Con không muốn *đi nghể mô*,” tôi lập tức phản đối.

“*Tau* biết *mi* muốn *chi* rồi, đừng lo,” chú trấn an *thằng Bé*.

Chú đưa tôi đến nhà sách Ưng Hạ trên phố Trường Tiền. Lần đầu tiên vào nhà sách và lần đầu tiên được cầm đọc sách mới còn thơm mùi mực, tôi dán mắt vào những cuốn sách trưng bày ngay ngắn trên kệ sách dài cao quá đầu người. Chú Lam tìm cô hàng sách gửi gắm,

“O cho cháu *tui* ở đây coi sách, *hắn ưng chi o* cứ lấy cho *hắn*.”

“Dạ, thiếu úy để *tui* coi em cho. *Tui* ở gần *thằng Bé* và quen với nhà ông trung úy mà!” một giọng nói thanh tao quen thuộc cất lên.

Cô hàng sách là chị Hân ở ngôi nhà lớn có vườn rộng phía bên kia đường, hay sang nhà tôi chơi với dì Cúc, và thỉnh thoảng cho tôi sách cũ. Chú Lam nói như phân trần,

“*Tui* qua bên Lạc Sơn gặp mấy người bạn đồng ngũ, đem theo *thằng lớn* cho nó nghe chuyện nhà binh. Còn *thằng ni* thì mê sách mê vở.”

“Dạ, thiếu úy cứ đi,” chị Hân dịu dàng.

“O *ni*, mình là hàng xóm láng giềng, o đừng có thiếu úy thiếu iếc mà mất vẻ thân tình.”

“Dạ...” tiếng chị êm ái khiến chú Lam không muốn dời bước.

Tối hôm đó chị Hân sang nhà tặng tôi cuốn *Hà Nội Băm Sáu Phố Phường* của Thạch Lam mới tinh. Chị đứng dưới bếp nói chuyện với dì Cúc thật lâu; mẹ và chú Lam thì thăm bàn bạc và thỉnh thoảng nhìn về phía nhà bếp. Chị về rồi, mẹ cười chúm chím,

“Chú thấy *con nớ* được không? *Ưng* thì chị đi nói.”

“Dạ, chị tính *răng* cũng được,” chú bẽn lẽn.

“Chú mà chắc ý thì tiền lính tính liền. *Lấy vợ thì cưới liền tay, đừng để lâu ngày lăm kè gièm pha*,” mẹ thúc giục.

“Dạ...”

“*Rứa* thì sáng mai chị sắm lễ vật bưng qua nhà *hắn* giạm hỏi, xin ngày sinh tháng đẻ để đi *coi thầy*. Một mặt, chú xuống dưới Truồi mời anh về làm chủ hôn,” vậy là mẹ đã quyết định cưới vợ cho chú.

* * *

Chị Hân thuộc dòng dõi hoàng tộc và có tên thật đẹp mà dài ngoằng: Công Tăng Tôn Nữ thị Nhật Hạ. Chú Lam xem cách triều nhà Nguyễn đặt họ cho con trai,

Miên – Hường – Ưng – Bửu – Vĩnh – Bảo

và cho con gái,

Công Chúa – Công Nữ – Công Tôn Nữ – Công Tăng Tôn Nữ – Huyền Tôn Nữ – Tôn Nữ mà tính ra chị Hân ngang vai với vua Khải Định (Bửu Đảo) và vai o của vua Bảo Đại (Vĩnh Thụy), đương kim quốc trưởng.

Có điều phiền là năm nay chị 23, tuổi Dậu, trong lúc chú Lam 26, tuổi Ngọ – *Tý Ngọ Mẹo Dậu tứ hành xung*. Mẹ kể thầy Phước bên Ngã Giữa (hay đường Gia Long) coi tuổi nói hai người khắc tuổi nhưng,

“Chú *hắn* mạng mộc, còn *con nớ* mạng hỏa hợp nhau và cuộc nhân duyên có cơ bền vững suốt đời nếu...”

“Xí, thời buổi *ni* mà *mụ* còn mê tín dị đoan – thầy với bà!” cha nóng nảy ngắt lời.

“Có kiêng có lành *ông* ơi! Thầy chỉ cách hóa giải để hai đứa khỏi gặp trục trặc về sau...”

“*Tui* nói rồi, *mụ* không được tốn thêm tiền cho thầy bói thầy toán,” cha lớn tiếng nạt đùa.

Thông cảm nhà trai là quân nhân thì giờ eo hẹp, “Mẹ” (tiếng gọi các ông hoàng, con vua cháu chúa đời nhà Nguyễn) cha chị Hân chấp thuận lời yêu cầu cho “hỏi cưới một ngày,” nhưng đòi lễ vật – cau, trầu, rượu, trà, bánh, trái, và con heo quay – phải đầy đủ, không thể giảm bớt. Mẹ đòi đoàn rước dâu nhà trai phải có mười cặp bồ lão đã sống với nhau lâu năm để chúc phúc cho cô dâu chú rể. Cha nổi giận phản đối nhưng mẹ can ngăn,

“Ông đừng lo, *tui* có mười cặp *nớ* rồi; để mai *chú hấn* đi mời.”

Chú Lam lái xe *Giép* ra Quảng Trị và vào Đà Nẵng mời về đủ mười cặp trưởng thượng, kịp đám cưới là ngày nghỉ phép cuối cùng của chú. Bà con áo dài khăn đóng tụ tập trong căn nhà nhỏ, đến giờ hoàng đạo xếp hàng hai mang lễ vật đi bộ sang nhà gái. Dì Cúc ở nhà trông bốn anh em tôi. Chưa bao giờ thấy đám cưới, tôi rủ anh Quang,

“Đi coi đám cưới *hè*, ở nhà làm *chi*?”

“*Tau* không thèm; coi mà không được ăn thì hay ho *chi*,” anh từ chối.

“*Rứa* thì *tui* đi một *chắc* (một mình)!”

“Con đi coi thôi *nghen*, đừng vô trong nhà người ta làm *chộn rộn* bị đòn rán chịu đó,” dì Cúc cẩn thận dặn dò.

Nhập bọn với đám trẻ con hàng xóm, tôi đứng ngấp nghé ngoài cửa nhà chị Hân nhìn vào. Như anh tôi nói, những lễ nghi cúng bái, lời qua tiếng lại, cười nói lễ phép, v.v. chán phèo, không có gì đáng xem. Tôi định bỏ về thì mẹ chị Hân nhận ra, chạy ra dắt tay đưa vào nhà. Cổ bàn linh đình dọn ra, tôi được xếp ngồi cùng bàn với chị Hân và các cô phù dâu; họ ăn nhin như mèo, cười nói khúc khích; và tôi thì cầm cúi ăn – chú “*thợ ăn*” hôm nay được “*tổ đãi*.”

Cách ăn uống ngồm ngoàm và áo quần lôi thôi của *thằng Bé* không qua nổi cặp mắt bức dọc của cha ngồi ở bàn trên cùng với mẹ, chú Lam, và ông bà nhạc của chú. Khi tiệc gần tàn, mặt đỏ kè vì rượu và không kìm hãm được nổi tức tối, cha bất thần kéo ghế đứng dậy bước sang xách tai *thằng Bé* quát lớn,

“Ai cho phép *mi* tới đây?”

“Dạ... không ai cho,” tôi bình tĩnh trả lời.

“*Răng* *mi* dám tự ý tới?” lửa giận bùng lên, cha la lớn.

“Dạ... không ai nói con không được đi coi đám cưới.”

“*Răng* ăn đám cưới mà ăn mặc thốc thếch như *rứa*?” cha kiểm soát khác.

“Dạ... con đi coi rồi bác gái kêu vô ăn chớ có tính đi ăn đám cưới *mô*,” tôi quay lưng ngồi xuống, ngằm nhắc cha đã hỏi đến câu thứ ba.

Lên cồ lộng mợc (sừng sộ hung hăng) như con gà chọi sắp lâm trận, cha nắm tay đưa lên cao,

“*Tổ* cha *mi*, *thằng* con mất dạy hỗn hào!”

Mọi người nhốn nháo xì xào, mẹ nhào tới dùng thân hình che cho tôi và chú Lam ôm cha can gián. Dắt tay tôi và mẹ chị Hân (mẹ gọi bằng thím) ra đứng giữa phòng, mẹ chấp tay xin lỗi quan khách,

“Chuyện đáng tiếc *ni* không phải tại *thằng bé* con hay *ông* nhà *tui* mà do sự sắp xếp của *tui* và thím đây. Thầy Phước nói chú Lam và thím Nhật Hạ tuổi Ngọ tuổi Dậu xung khắc, phải có người phá rối trong đám cưới thì hôn nhân mới vẹn toàn trăm năm. Thời may thầy tìm ra *thằng* nhỏ *tui* tuổi Tý, một trong tứ hành xung, là cách hay nhất để hóa giải. Cha thì nóng như lửa, con thì ngay thẳng cứng rắn nên hai thím cháu *tui* mới thành công. Xin bà con hai họ thương cô dâu chú rể mà rộng lòng tha thứ.”

* * *

Tham thực cực thân! Vì tham ăn tôi trở thành thằng bé phá đám và mang tiếng răn đầu gối nghịch. Không ai thêm nhớ công của *thằng Bé* trong việc chú thím gặp gỡ và lấy nhau.

Ngày chú hết phép trở về đơn vị, gia đình tôi sửa soạn dọn sang căn nhà thuê ở Cửa Nhà Đờ gần cầu Bạch Hổ trên bờ tả ngạn sông Hương. Cha nói với mẹ nhưng để phân trần với mọi người,

“Mai mốt thím Lam dọn qua ở với mình, nhà *ni* chật làm *răng* có đủ chỗ? *Tui* sắp thuyền chuyển về đồn An Hoà cách Cửa Nhà Đờ có năm cây số, đi về chăm sóc con cái thuận tiện biết mấy.”

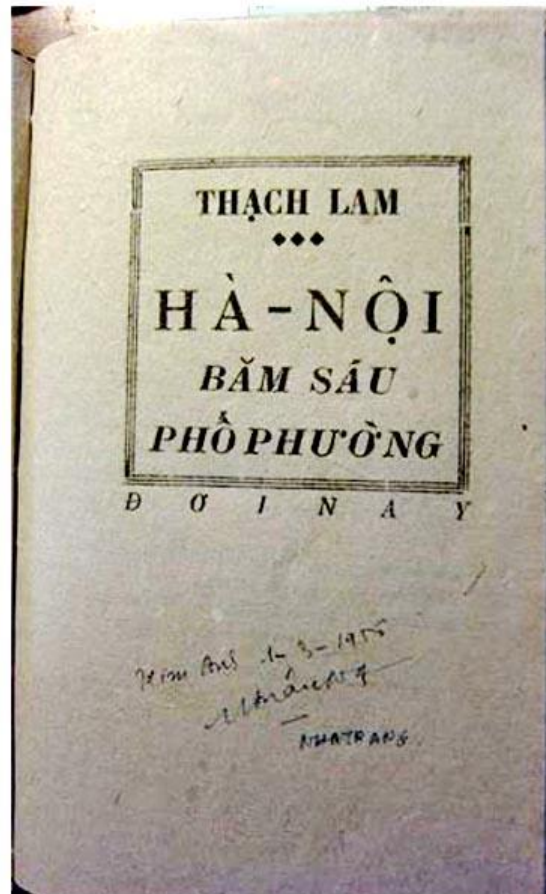
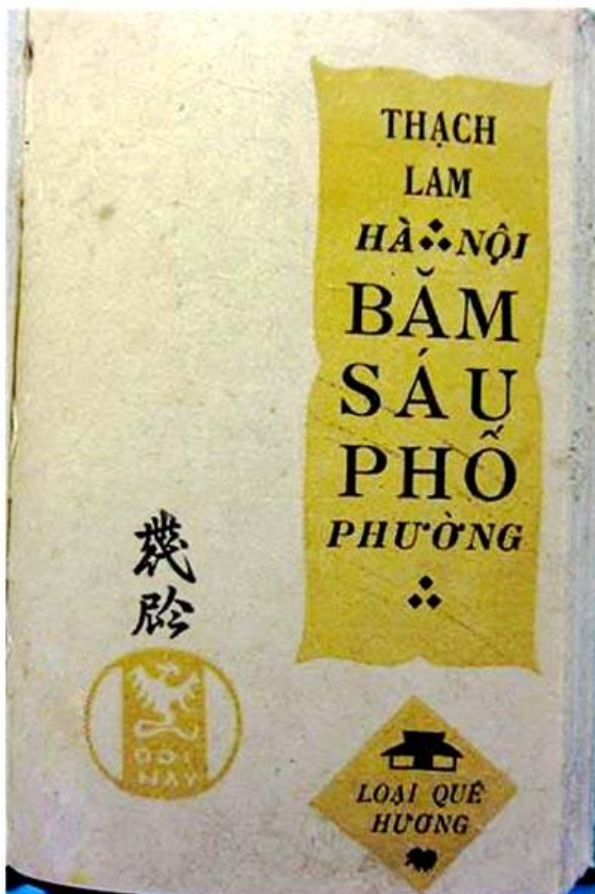
Cha nói thật hay, nhưng buổi tối nằm ngủ tôi nghe dì Cúc buồn bã tâm sự,

“Cha bán nhà để trả nợ cờ bạc. Đêm kia, cha ở Truồi về gí súng vào đầu mẹ bắt ký văn tự bán nhà...”

Bị kêu là răn đầu gối nghịch không hẳn là thiệt thòi. Từ nay lũ trẻ trong xóm nhìn tôi với cặp mắt nể phục hơn.

Nguyễn Ngọc Hoa

Ngày 28 tháng Giêng, 2014

Ấn bản 1943 của nhà xuất bản Đời Nay, Hà Nội.